

FESTIVALOVÉ NOVINY

47. ROČNÍK MEZINÁRODNÍHO ENVIRONMENTÁLNÍHO FILMOVÉHO FESTIVALU EKOFILM
20.-23. 10. 2021 | BRNO | #EKOFILM | WWW.EKOFILM.CZ

—**OK**FILM

KOUZLO EXISTENCE VIDÍM V ROVNOVÁZE, BUĎME SI s přírodou PARTNERY

Už dvakrát získala nominaci na Cenu Thálie, zhostila se dramatických i romantických filmových rolí a i přes občasná nástrahy miluje představení pod širým nebem. Asi nejvíce si čeští diváci Veroniky Khek Kubařové všimli ve Star Dance, kde si vytancovala první místo. V posledním roce a půl, kdy se na nás valila vlna negativních zpráv a stresu, chodila dobíjet baterky do přírody a znovuobjevila své sepjetí s ní. A všechno pozitivní jí chce zase vrátit.

Veroniko, většina z nás na filmovém nebo seriálovém natáčení nikdy nebyla. Nakolik je vlastně šetrná k životnímu prostředí?

To je jedna z věcí, se kterou hodně bojuju. Myslím si totiž, že vlastně šetrná vůbec není.

Foto: Kateřina Moravová

Hlavně spotřeba jednorázových výrobků je obrovská. Proto taky vždycky, když točíme exteriéry, tak apeluju na produkce, aby aspoň měli tříděný odpad.

Já osobně si na natáčení tvrdošjně nosím svoje nádoby a trvám na tom, aby mi občerstvení dávali do něj. Nebo žádám o klasické porcelánové nádoby. Třeba když jsme pro Bioscop točili *Tajemství staré bambitky 2*, dala jsem si výzvu, že nespotřebuju ani jeden kelímek.

Úplně jsem to teda nedodržela. Asi dvakrát mi byla taková zima, že jsem sáhla po kelímku s horkým čajem. Ale běžně si nosím vlastní termohrněk, který si nechávám naplnit.

Filmaři však mají sami v sobě a často i ve smlouvách, že místo, kde natáčí, musí opustit ve stavu, jako by tam nebyli.

pokračování na str. 4

Vážení fanoušci nevšedních dokumentů, poslední rok a půl nám důrazně ukázal, jak důležité je místo, kde žijeme. Snad nikdy v posledních několika dekádách jsme netrávili

tolik času doma, ve svém městě nebo obci. Zkrátka doma. Díky tomu jsme ale měli čas uvědomit si, jak moc je důležité, jak náš domov vypadá. Že byl opravdu dobrý nápad vysadit na společném dvoře několik stromů a obnovit zašlý trávník. Že mělo smysl domluvit se se sousedy na zateplení a výměně oken. Jak je důležité, když máme za rohem hřiště pro děti a udržovaný park nebo kašnu na náměstí. Tohle všechno totiž pomáhá dělat z našeho domova dobré místo pro život, nejen šetřit energie, vodu nebo ochlazovat naše ulice. Pandemie také ukázala, jak moc chceme do těchto příjemností investovat. Nikdy jsme neměli tolik žádostí v programu Nová Zelená úsporám jako v posledních měsících. Lidé prostě chtějí žít na dobré adrese. Ve městech a obcích plných zeleně, kde parky zaléváme dešťovou vodou. V domech se zelenými střechami, na kterých se daří ptákům i hmyzu. V domech, kde se topí moderními kotly, které nepřispívají ke znečištění ovzduší. V domech, kde můžeme smysluplně využít dešťovou vodu. Cíl je jednoduchý, bydlet na dobré adrese. Adrese: Země.

Richard Brabec
ministr životního prostředí

EKOFILM VÁM PŘINÁŠÍ

Ministerstvo životního prostředí

JAKÉ NADĚJE A STRACHY PŘINÁŠEJÍ VLCI NA HRANICÍCH, zjistíte v kině

Vlci na hranicích vypráví příběh o návratu vlků do české krajiny a obecněji také o našem rozpolceném vztahu k přírodě. Na Broumovsku byly tyto šelmy vyhubeny před více než dvěma sty lety a začaly se postupně vracet až v poslední době. V tomto kraji je také soustředěna největší koncentrace ovcí v celé České republice.

V dokumentu sledujeme příběhy konkrétních lidí, mezi nimi ekologické farmářky, starosty jedné z obcí či velkochovatele

ovcí. Jim všem do života zasáhli vlci. Veřejnost je rozdělená – na jedné straně stojí statkáři a další obyvatelé, kteří se cítí ohroženi a chtějí se vlků zase zbavit. Na druhé straně jsou ti, kdo je považují za přirozené predátory nutné pro znovunastolení rovnováhy v přírodě. Podle nich by se lidé měli vzdát absolutní nadvlády nad životním prostředím a měli by změnit svůj způsob přemýšlení o lidské bezpečnosti a majetku. Dokážeme a chceme vlky opět přijmout?

Režisér Martin Páv téma návratu divokých šelem pojal širším pohledem, nerozhodl se vlky stopovat, ale zaměřil se na společenskou otázku toho, zda jsme schopni přijmout návrat divoké přírody, po které řadu let část z nás volá. Film sleduje pět hlavních postav, které režisér oslovil ke spolupráci hned při prvních obhlídkách broumovské lokality. Jeho snímek o diskusi nad dominancí člověka ve světě měl premiéru na jednom z největších dokumentárních festivalů na světě Vision du Réel, získal zvláštní uznání poroty na MFDF Ji.hlava 2020 a v nedávné době byl vyhlášen nejlepším dokumentárním filmem ze střední a východní Evropy na Astra Film Festival. Promítaný zástupce silné české autorské tvorby zaměřené na ekologii a životní prostředí by divákům EKOFILMu neměl uniknout.

NATOČIT FILM, KTERÝ SE NESNAŽÍ OVLIVNIT DIVÁKA,

Nejprve vystudoval architekturu na Technické univerzitě v Delftu a poté se pustil do studia scenáristiky v Londýně. Jeho architektura vychází ze světa vzájemně propojených odkazů a asociací a dala by se svou strukturou přirovnat k filmovým scénářům. Ve svých filmech pak zachycuje architekturu a vztahy lidí ke stavbám, které je obklopují. Obě profese pak spojil, když v roce 2000 spoluzaložil Filmový festival architektury v Rotterdamu, který se rozrostl do největšího festivalu svého druhu na světě. A letos přijede posuzovat soutěžní snímky EKOFILMu.

Znáte filmy od Larse von Triera *Dogville* a *Manderlay*? Na první pohled se zdá, že v nich žádná architektura není. Proto bych se chtěl zeptat, jak byste roli architektury v těchto filmech zhodnotil.

Architektura v těchto filmech je omezena na jednoduché linie, které pouze naznačují určitou strukturu, podobně jako v divadelní hře. Důraz filmu spočívá na dialogu a na interakci mezi herci. Ovšem vyznačení jeviště pomocí nakreslených čar, jako to dělají architekti ve svých nákresech, přítomnost architektury ještě zesiluje. Vzniká tak prázdno, které musíte sami vyplnit. Tím pádem se architektky stávají sami diváci.

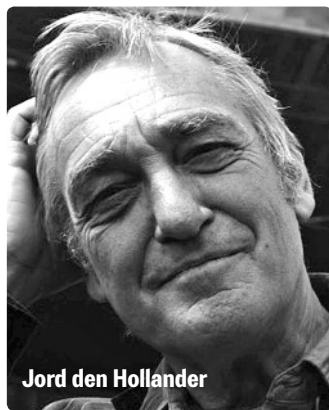
Založil jste Filmový festival architektury v Rotterdamu. Jak vlastně definujete film o architektuře a jak se v tomto subžánru mění trendy?

Má definice filmu o architektuře je poměrně široká. Jak jednou prohlásil vídeňský architekt Hans Hollein: architektura je všechno. To znamená, že nejde jen o to, co se postavilo, ale i o to, jak žijeme, jak funguje společnost, jaký je náš vztah k Zemi. Například Godardův snímek *Pohrdání* pro mě není film o architektuře, i když se odehrává ve slavné Ville Malaparte. Je to příběh nešťastné lásky a našeho hledání štěstí. A tato velká témata hrají roli i v architektuře. Tento širší pohled na to, co je architektura, reprezentují i filmy o architektuře. Dřív se snímky soustředily víc na budovy nebo na ega architektů, nyní ale vidíme rozšířenější přístup k společenským a environmentálním dopadům budov. Filmy zkoumají i vztahy městského života a produkce jídla, vědomí udržitelnosti. To všechno chceme i my postihnout.

je nemožné

Věřím, že se shodneme, že pro vznik hraného filmu je architekt nezbytný. Jenže co naopak film znamená pro architekturu a potřebuje vlastně architektura film jako médium?

Architektura je aplikovaná forma umění, což znamená, že ji můžete posuzovat podle jejího užitku i podle jejích společenských a emocionálních hodnot.

Jord den Hollander

Reprezentace architektury, ať už v písemné, fotografické či filmové formě, dodává vybudovanému prostředí nové vrstvy. Film je, stejně jako architektura, nejveřejnější uměleckou formou a nejvíc se přibližuje tomu, co vnímáme jako realitu. Proto film dokáže obohatit naši prožitou zkušenost s architekturou. Stejně tak architektura může obohatit atmosféru a emoce ve filmech.

Jakými způsoby může film jako forma umění vniknout do architektury a ovlivnit ji?

Reprezentace naší žité reality v jakékoliv umělecké formě nám pomáhá porozumět světu, v němž žijeme. Všechny druhy příběhů nám pomáhají pochopit život. Film dělá to samé pro architekturu: nová perspektiva nabízí uchopení uměle vybudovaného prostředí v širěji, komplexněji.

Architektura je vaší profesí stejně jako filmařina. Vložit do filmu svůj názor nebo snahu ovlivnit diváky není těžké, někdy se tomu i těžko odolává. Může ale něco podobného udělat i architektura? Emoce může určitě vyvolat i architektura, zpomeňte třeba například *Tančící dům* v Praze nebo *Kaplického nezrealizovaná chobot-*

nice. Může však architektura ovlivnit názor či pohled na svět člověka, který s ní interaguje? Architekturu jako aplikovanou formu umění většina lidí soudí podle její funkčnosti. Posuzují, jestli je tam dost prostoru k žití, jestli neteče střecha apod. Pokud však budovy pozorujete pečlivě, a to se netýká jen těch extrémních případů jako Gheryho *Tančícího domu*, najdete v nich všechno lidské nedostatky: hloupost, marnivost, málo fantazie. Najdete v nich ale i hledání nějakého vyššího smyslu jako v chrámech či kostelech. Procházka městem pro mě znamená neustálé setkávání se s pokusy lidí něco ze života vytvořit.

A když se věnujete filmové tvorbě, pro koho točíte? Jaké publikum chcete oslovit a v jakou reakci doufáte?

Když pracuji na filmu, nemyslím na diváky. Myslím na to zásadní, tedy co tím filmem chci říct. Na začátku vždycky stojí tato myšlenka: čím osobnější příběh budete vyprávět, tím univerzálně srozumitelnější bude.

Cílem našeho festivalu je ukázat, jak filmaři z celého světa reflektují téma životního prostředí, ekologie, živé i neživé přírody a jejich vztahu s lidmi. Chceme, aby si diváci utvořili vlastní názor. Myslíte si ale, že to je vůbec možné? Lze vytvořit film, který pouze popisuje a nesnaží se ovlivnit diváka, aby sdílel názor autora?

To je nemožné, takový film by byl pro mě navíc nanejvýš nezajímavý. Objektivita nebo něco jako jediná realita neexistují. Lidí, kteří si to myslí, jsou buď náboženští fanatici, diktátoři nebo popírači lidské síly. Komplexnost našeho světa, všechna naše nepochopení, různorodost, s ní filmaři a další vypravěči malují své světy, nám neustále nabízí nové vrstvy, které můžeme zkoumat. Proto jsou filmové festivaly tohoto typu tak důležité – nabízejí totiž tento mix různorodých reflexí.

V posledních letech se vyrojilo mnoho dřevěných, odlehčených či netradičních staveb a příbytků v otevřené krajině, které slouží jako ubytování, víkendové rezidence a někdy i stálá obydlí. Jde podle vás o citlivost k životnímu prostředí, nebo naopak o další formu predátorského vztahu lidí k přírodě?

Tyhle dřevěné domky na krásných odlehklých místech vypadají velmi ekologicky vstřícně, pokud jejich obyvatelé s přírodou skutečně dokáží žít. Jenže ne každý takhle může žít, ne každý si takové bydlení může dovolit. Navíc většina těchto míst představuje spíš ekologickou katastrofu, protože jsou daleko od všeho, co jejich majitel potřebuje. Co infrastruktura, abyste se tam dostali, cesty, energie pro komunikaci, auta, přístup do nemocnice a do školy? To se v těch krásných obrázcích nikdy nezmiňuje. Jako dovolenkové útočiště to je hezké, ale nejde o řešení naší klimatické krize.

Jakou architekturu, zacházení s veřejným prostorem, nástroje či technologie městského plánování tedy považujete za klíčové pro zmírnění negativního dopadu lidské činnosti na přírodu a prostředí?

Zdravý rozum nám říká, že svou činností jsme Nami skoro nezvratně zničili – u toho vše začíná. Musíme přehodnotit náš způsob života v mnohem větším měřítku, než je přehodnocení našeho veřejného prostoru. Všechno je samozřejmě krokem dopředu, ale pokud se budeme zuby nehty držet našeho západního kapitalistického modelu růstu, nic už nepomůže.

Přesto se zeptám: na co by se městští plánovači měli soustředit, aby vytvořili města, v nichž se lidem lépe žije? Co vy osobně považujete za největší problém dnešních měst, ať už v Evropě, nebo jinde, podle míst, které jste navštívil?

Nejdřív bych řekl: vystupte z auta a začněte chodit nebo jezdit na kole. V minulých letech došlo k řadě výzkumů tzv. desetiminutového města. Tedy kompaktního města, kde je vše, co potřebujete, dosažitelné do deseti minut pěšky nebo na kole. Myslím ale, že největším problémem je dnes propast, která roste mezi bohatými a chudými. Města se stala investičními modely pro zahraniční kapitál z různých fondů, od těch penzijních po spekulativní investiční. Aby se ve městech dalo žít, musí to být schopní utáhnout i ti s nejnižším příjmem. To by si měly vlády uvědomit, jinak se naše města vyliční a zůstanou finančním kolbištěm pro anonymní hráče, kteří kašlou na zdravou a vyváženou společnost.

Znáte nějakou zemi nebo město, u kterého by se ostatní mohli skoro bezpodmínečně inspirovat?

Když jsem navštívil Tokio, zarazilo mě, jak dobře je obyvatelné. Jde o největší město na světě. Bydlí v něm víc než 35 milionů lidí, přitom je vstřícné, jako kdybyste žili v malém sousedství. Uvědomil jsem si, že příjemné prostředí se dá vytvořit i v megaměstech, pokud se dobře postaráme o jejich obyvatele.

Vyznáte se ve filmech architektury. Které filmy o architektuře bychom neměli minout?

Klasikou je pro mě stále snímek *Můj architekt Louis Kahn* od Nathaniela Kahna. Natočil ho

o svém otci. Jde o dramatický příběh jejich vztahu plného frustrací, zároveň film vypovídá o kráse a dopadu architektury.

Co vám dala architektura jako filmaři a co vaše filmy daly architektuře?

Pro mě je všechno o příběhu. Psaní scénáře se velmi podobá navrhování plánu. Hledáte esenci příběhu, který chcete říct. U vyprávění vždy hledáte konflikty, které mohou podnítit příběh. Tuto techniku můžete uplatnit i u designu či architektury. Rozpory můžete využít k vytvoření dalších vrstev. Žijeme v paradoxním světě a máme tendenci tyto paradoxy přehlížet, abychom si dokázali, že máme vše pod kontrolou. Já si myslím, že je lepší ony paradoxy odhalit, aby nás udržovaly v pohotovosti. Tak jako nečekaný zvrat ve filmu,

nebo nečekaná zatačka v uličce. To nás udržuje bdělé.

Jaké kvality budete hledat v soutěžních snímcích EKOFILMU 2021?

Originalitu v osobním přístupu k tématu a upřímnost příběhu. A především: lehkost a humor.

A když si chcete odpočinout, jaký film si pustíte?

Upřímně? Žádný. Jako kurátor se dívám průměrně na 450 filmů ročně. I mimo svou práci se snažím dívat na co možná nejvíce filmů, díla mladých slibných filmařů, artové snímky... Odpočinout si pro mě znamená přečíst si knížku, ponořit se do jiného druhu vyprávění.

ZEMĚ: SPOLEČNÁ ADRESA VŠEHO ŽIVÉHO NA PLANETĚ,

Prapůvodním domovem člověka, stejně jako všech ostatních druhů žijících na naší planetě, byly a místy pořád ještě jsou přírodní biotopy Země.

Postupem času jsme to ale začali měnit. Lidé si dokázali sídla stále lépe přizpůsobovat svým potřebám. Což je logické – jako všechny ostatní druhy se snaží zvyšovat tak svoji šanci na přežití. I když se při budování lidských sídel objevovaly problémy, například s prostorem, hygienou, bezpečím, dostatkem vody nebo s tepelným komfortem, lidé se s nimi díky své invenci a inteligenci vždy vypořádali.

DOPADY NA ZEMI

Tak započalo stěhování do urbanizovaného prostředí. Lidská sídla zajistila o tolik lepší vyhlídky pro přežití a o tolik víc příležitostí, že začala dosud neustávající vlna koncentrace lidí v umělém, urbanizovaném prostředí. Ve městech tak dnes žije více než polovina lidské populace a tento podíl se stále zvyšuje. S rostoucím počtem lidí ve městech ale zjišťujeme, že jsou naše řešení na zlepšení vlastního života neoddělitelná od vlivů na celou planetu: náš blahobyt nás i planetu stojí stále více energie, materiálu a různě škodlivých odpadů či toxických látek.

Dostali jsme se do situace, že ač si své bezprostřední okolí dokážeme přizpůsobit, v součtu negativních vlivů poškozujeme nadřazený systém – ekosystém naší společné planety. Dopady na biosféru a Zemi jako celek nám stále jasněji ukazují, že dosavadní trajektorii nemůže planeta zvládnout. Klimatická změna, krize biodiverzity, poruchy vodních a živinových cyklů – k nim všem přispívá nejen naše hospodaření a produkce potravin, ale i způsob, jakým žijeme ve městech a sídlech.

I proto lidé přemýšlejí, jak své potřeby zajistit bez dalšího zvyšování, nebo ideálně při současném snižování, spotřeby energie a materiálu, bez produkce hromadného, toxických látek či exhalací.

JAK Z TOHO VEN

Zjišťujeme přitom, že bychom se v co největší míře měli poučit z fungování ekosystémů. V nich vše potřebné vzniká bez zbytečných energetických ztrát, jen s nutným minimem přidané energie. Nechci tím rozhodně říct, že bychom se měli vracet do jeskyní. Musíme ale mnohem víc používat řešení, která fungují z velké části „sama“ a současně nabízejí šanci našim zvířecím i rostlinným spolebydlícím na Zemi. Právě taková řešení napomáhají fungování společného ekosystému. I proto potřebujeme například v co největší míře obnovit přirozené cykly vody nebo živin v přírodě. Chytré využití přirozených procesů i organizace měst, obcí a krajiny pomůže snížit příliš extenzivní dopravu a zamezit plýtvání. Nejen energiemi, ale i tím, čemu jsme

včetně nás

kdysi říkali odpad. Potřebujeme přejít na cirkulární ekonomiku, ve které se suroviny, energie i peníze dlouhodobě recyklují a udržují, namísto ekonomiky lineární, kdy na jedné straně těžíme suroviny, abychom je na druhé přeměnili na odpad a vyhazovali.

Přirozené ekosystémy tak fungují miliony let. Jsou i pro nás šancí dostat se zpět k udržitelnější trajektorii naší existence, a přitom si zachovat potřebnou míru komfortu.

SPOLEČNĚ HLEDEJME NEJLEPŠÍ ŘEŠENÍ

K takovým řešením patří zasaňování vody, nezakrytá půda, zelené střechy a stěny budov, chytré organizované veřejné prostory, energeticky neutrální domy schopné vyrábět a rekuperovat energii. Nesmíme zapomínat ani na rozumné organizovanou a nízkoenergetickou veřejnou dopravu, opakované využívání organic-

ké hmoty nebo recyklaci dalších materiálů.

Osobně velmi oceňuji, že se zelená infrastruktura, zelená architektura a chytré plánování měst dostávají do popředí zájmu. Nesmíme ale zapomínat, že dobrá řešení nemohou fungovat jako „ostrov“ v poušti okolní krajiny. Chytré a v souladu s přírodními procesy musíme fungovat i v ní. Musíme se starat o přírodu ve městech i okolo nich, zajistit kvalitní krajinnou strukturu, a samozřejmě změnit zemědělské, lesnické i vodohospodářské postupy tak, aby byly udržitelné.

I to je jeden z důvodů, proč jsme podtitul „Adresa: Země“ pro letošní EKOFILM zvolili. Stojí za připomenutí, že v řešení vztahů člověka a ekosystému i v metodách ekologického a krajinného plánování má naše země dobrou tradici. A já budu mít radost, když ji budeme dál rozvíjet.

Ladislav Miko
prezident festivalu

pokračování ze str. 1

A co samotné filmování? Kdysi se točilo na film a spotřebovaly se hektolitry chemie. Elektronika to přece řeší.

Do určité míry. Jednak se z něčeho musí vyrobit elektřina, ať už v elektrárně nebo v agregátu. A otazníky mám i okolo ekologické stopy baterií. Myslím si, že to není tak jednoznačné. Ale tady vidím jako herečka jiný problém. Dokud se točilo na film, každá natočená klapka se opečovávala jako poklad. Poctivě jsme zkoušeli, ladili a pilovali, abychom záběr natočili na jeden nebo dva pokusy. Jenže u elektroniky se všechno točí téměř 300x. Vždyť je to jedno, pak se to smaže. Už to prostě není to koncentrované, řemeslné natáčení a herec občas neví, kterou verzi má zrovna opakovat.

Jinými slovy se začalo plýtvat lidským časem, umem i snadno nahraditelným materiálem?

Je to tak. Vlastně považuji za docela zvláštní, že leckdy ekologicky pozitivní krok způsobí jen další plýtvání a, s prominutím, rozežranost. U lidí totiž převládne pohodlnost, protože každý krok je snadno vratný.

Na našem festivalu se ale promítají filmy, jejichž autoři na jeden jediný dokumentární záběr soustředěně čekají hodiny, dny, někdy i týdny. V přírodě to totiž často jinak nejde. Co vás vlastně motivovalo kývnout na svou účast v porotě?

Hlavně bych chtěla říct, že si velmi považuji, že jste mi tu nabídku dali. Profesi jsem herečka, což je pochopitelně o něčem jiném. Příroda mě moc zajímá a nabízí někdy až filozofické náměty k přemýšlení. Moc mě těší,

že jste si toho všimli a usoudili jste, že můj hlas bude prospěšný. Zároveň se těším na filmy, které mi umožní si zase trochu rozšířit obzory, to mě lákalo asi nejvíc.

Foto: BIOSCOP

Zmínila jste náměty k přemýšlení. Přibližte mi to prosím.

Jsem přesvědčená, že prostředí, ve kterém žijeme a které navštěvujeme, nám dává odpovědi na mnohé naše otázky. Nabízí obrazy, díky kterým mi často něco dojde.

V době, když jsem měla nějaké složitější období, jsme jeli s rodinou na hory. Krkonoše mám moc ráda, ale když jsme dojeli na místo, odkud jsme chtěli vyrazit na túru, bylo doslova hnusně. Mlha, šedivo, zima, na horách seděl nějaký temný mrak. My se těšili na výhledy, že si je užijeme spolu, a teď tohle.

Mně ale došlo, že stejně jako je tohle jedna z přirozených tváří přírody, je to i jedna z mých tváří. Nemůžu den za dnem předstírat, že je všechno zalité sluncem. I já v sobě mívám ten šedivý mrak, který je pro můj život stejně důle-

žitý, pomáhá mi uvědomit si některé hodnoty nebo souvislosti.

Co dalšího vám příroda dává?

Pomáhá mi se herecky koncentrovat. Hodně ráda hraju divadlo

na venkovní scéně nebo točím v exteriéru. Vezměte si třeba nějaký klasický kus od Shakespeara, kde moje postava leží mrtvá na zemi. Zároveň po mě lezou brouci, štípou vás komáři, ale vy se nemůžete hýbat. Nebo vám do hereckého projevu šustí listí a bubnuje dešť do střechy, ale nesmíte se nechat vyrušit. Díky tomu všemu si uvědomuji, jak i ten diskomfort může být obohacující. A proto tak ráda hraju venku a točím v exteriérech.

A označila byste sama sebe za aktivistku? Šla byste třeba na demonstraci?

Aktivistkou určitě nejsem. Jasně, snažím se, aby se na natáčení neplytvalo jednorázovými výrobky nebo jídlem. Tuhle si Ondra Vetchý všiml, že zbylo hodně jídla a zajímal se, co s ním bude. A aby se nevyhodilo, navrhnul, že by

se mohlo odvést lidem, kteří ho potřebují a ocení.

Tak jsem vzala mobil a vygooglila nějakou organizaci, která by to jídlo mohla využít. Producent to obvolal a zařídil odvoz. Takže společně jsme snad aspoň malý dobrý skutek udělali.

Ale aktivistka, co by šla na demonstraci, nejsem. Nemám demonstrace moc ráda.

A kdyby bylo potřeba změnit něco ve vašem okolí? Jak si vlastně představujete ideální místo pro život?

Hodně jsem si začala naší čtvrti všimnout od doby, co jsme si pořídili psa. Některé věci mu prostě nedělají dobře, tlapky nemá stavěné na dlažbu a posypovou sůl. I to mi vlastně pomohlo zpět blíže k přírodě. Poznávám, co potřebuje on, co potřebuje-me my.

Ve městě hledám parky, stromy a trávu. I proto tak ráda utíkám do lesa. Zabořit ruce do mechu a jehličí, poznávat všechny ty vůně, hledat místa, kde se můžu dívat do korun stromů a dobíjet nějaké vnitřní baterky zpět do zelených hodnot. A jako dar, jako výjimečný okamžik vnímám, když v lese potkám srnu, lišku, zajíce na louce. To jsou nádherné chvíle.

Ale rozhodně to nemyslím tak, že příroda má hodnotu jen tehdy, pokud nám něco dává. Naopak, tohle všechno ve mě vyvolalo potřebu přemýšlet, jak to přírodě vrátet. Hledám teď víc přírodní produkty, ekologické výrobky, přemýšlím nad svými nákupy, aby všechno nemuselo cestovat přes půl světa. Chci, aby můj a náš vztah s přírodou byl partnerský. Abychom byli v rovnováze. To normální člověk přece rád vrátí.

Načerpajte inspiraci při debatách EKOFILMU

- > Zelená architektura: místo pro život v 21. století
- > Budoucnost bydlení – blíže k sobě?
- > Udržitelné technologie pro bydlení v 21. století
- > Zelené bydlení a bydlení v zeleni

Odpočínajte si v CHILL OUT zóně při

- o besedě s filmařem, architektem a porotcem EKOFILMu **Jordem den Hollanderem**
- o povídání o festivalu **Open House Brno**, který lidem otevírá běžně nepřístupné budovy (moderuje Adéla Elbel)
- o **Pecha Kucha** studentských projektů VUT

Doprovodný program najdete na www.ekofilm.cz

Zajděte si i na nesoutěžní filmy *Odvracená tvář Slovenska* nebo *Prvok* do sálu Společenského centra ÚMČ Brno-střed.

NAPLÁNUJTE SI *ideální* FILMOVÝ PROGRAM

Sestavit z pětadvaceti soutěžních filmů pevný skelet festivalového programu bývá téměř alchymistický úkol. Aby dal dohromady divácky různorodý program, zvažuje dramaturgický tým témata filmů a hledí i na výpovědní hodnotu informací, které tvůrci do svých snímků vložili. EKOFILM si zakládá na tom, že v soutěžních dokumentech nepřevažuje jen jeden úhel pohledu. V programu 47. ročníku filmového festivalu s environmentální tematikou zjistíte, jak se nám to povedlo.

KRÁSY PŘÍRODY

Soutěžní sekce *Krásy přírody* objevuje i připomíná rozmanitost naší přírody. Každoročně do ní zařazujeme filmy z různorodých koutů naší planety i aktuální společenská témata, která patří na velké plátno. Snímky v této sekci upozorňují, že přírodě musíme věnovat pozornost a tam, kde to potřebuje, se o ni musíme starat, abychom její krásy předali i další generaci.

Dá se z Amsterdamu dojet do Spojených států amerických, aniž byste planetu zatížili dalším oxidem uhličitým? Zapálený klimatolog Joep van Dijk se o to pokusil. Rekl si: „**CO2? CO-Ne!**“ a vydal se na cestu. Zjistíte, jak jeho uhlíkově neutrální cesta proběhla.

Každý druhý tam trpí podvýživou, přitom by Kongo dokázalo nasytit půl planety. Paradox. Ten se rozhodli změnit místní rolníci tím, že napříč vzdálenostmi i obory vytvořili fungující družstva. Jejich hlas si vyslechněte v silném, citlivém a upřímném dokumentu **Amuka**.

Až do 70. let minulého století počty kol na nizozemských ulicích klesaly jako jinde v Evropě. Budoucnost zdánlivě patřila autům. Stačilo „jen“ přizpůsobit města plechovým miláčkům. Dnes

však jezdí Nizozemci **Společně na kolech** a vy zjistíte, proč a jak k tomu dospěli.

Aféra kolem celulóžky v Pictou County v Novém Skotsku trvá již 50 let. Kanaďané považují fabriku za nejspínavější v celé zemi. Povolí tamní vláda vypouštět odpady ze závodu přímo do Northumberlandské úžiny? Leccos napoví dokument **Továrna – nový plán**.

Na Čukotce se střetávají dva mizející světy – civilizace Čukčů a místní populace velryb. Lov monumentálních a majestátních mořských tvorů je pro potomky nejstarších sibiřských kmenů tradice i nutnost, aby v drsném kraji přežili zimu. Přežije ale **Velryba z Lorína**?

Každý talíř s jídlem je kolbištěm, kde se rozhoduje o změnách klimatu i ničení planety. Naším žaludkem totiž kromě lásky prochází i jedna z největších hrozeb pro Zemi. Novinář Benoît Bringer v dokumentu plném naděje ukazuje, jak můžeme přispět **Jídlem ke změně**.

Český žurnál: Slepice, virus a my sleduje rodinnou pandemickou „reality show“ o poznávání detailů ze života slepic. Těch slepic, od kterých obvykle známe jen vejce z klecových chovů. Podívejte se, jak se za časů covidu podařilo adaptovat zvířata z velkochovu na vlastní dvorek.

„Na festival se letos přihlásily filmy, které zpracovávají dlouhodobá i zcela aktuální a gradující ekologická témata z různých koutů světa. Namátkou bych zmínila filmy o požárech, které trápí Austrálii a Kalifornii, snímky o ochraně pralesů, příběhy původních obyvatel Bolívie a Kambodže v boji proti korporacím či pohled na rozrůstající se sbírky vyhynulých druhů zvířat v muzeích. Společným znakem soutěžních snímků je aktivismus a konkrétní kauzy lidí, kteří bojují za zachování svého životního prostoru a takových lidských činností, které budou v rovnováze s přírodou. Protože se letos přihlásily velmi kvalitní snímky, museli jsme některé odmítnout s opravdu těžkým srdcem. Věříme však, že diváci i porota náš výběr ocení,“ popisuje přístup dramaturgického týmu jeho vedoucí Jitka Kotrlová.

CO2? CO-Ne!

Amuka

Jídlem ke změně

Společně na kolech

Továrna – nový plán

Velryba z Lorína

STŘEDOEVROPSKÉ FILMY

Sekci *Středoevropské filmy* jsme zaměřili na témata, která tíží tvůrce ze střední Evropy. Ti nám představují nejen „domácí“ problematiku, ale stále častěji se obracejí do světa. Ukazují, že žádné problémy nejsou pouze naše, ale až nečekaně často zasahují i lidi na opačné straně planety. Jejich „středoevropské filmy“ přinášejí nejen aktuální pohled na ekologii, ale ukazují pozitivní přístup lidí po celém světě, kteří aktivně mění chod společnosti a ovlivňují to, jak přemýšlí lidé v jejich okolí.

Šumavským hvozdům se říká také **Zelené plíce** Evropy. Jak se o ně staráme na české, německé a rakouské straně hor? Seznamte se s různými přístupy ke krajině, které se v tomto obrovském pásmu lesa setkávají. Přitom zjistíte, čím si prošly a co je asi čeká dál.

Poslední horká a suchá léta vážně zasáhla lesy, které decimuje i kůrovcová kalamita nevidaných rozměrů. Dvě rodiny, které se žijí lesním hospodářstvím, vnímají smrt každého stromu jako osobní selhání. Mladá generace ale říká: **Naše naděje zůstává zelená.**

Je to **Zlatá země**. Místní lidé na východě Slovenska chrání své prosté soužití s půdou a přírodou, podnikatelé však touží po ropě desítky metrů pod zemí. Film o tom jak se směšný křik jednotlivce mění na zásadní životní postoj. Jak souboj dopadne a kdo z něho co vytěží?

Chamtivé ropné společnosti zasahují stále hlouběji do pokladnice biodiverzity v ekvádorských pralesích. Proti zničení křehké harmonie života se staví **Ženské hlasy z pralesa**. Provozují malou

rádiovou stanicí, brání vykořisťování své vlasti a chrání přírodu i spravedlnost.

Spotřební průmysl kalkuluje chladně: kde neefektivněji vyrobím a nejdřív prodám? Sami se od Sametové revoluce stále běžněji obklopujeme věcmi z opačné strany Země. **Květinová globalizace** nám ukazuje, že Zemi zdaleka nedrančuje jen výroba aut nebo oblečení.

Inspirovat, abychom se více zajímali o dění okolo nás, se snaží i film **Remedy**. V něm parta

Remedy

Ženské hlasy z pralesa

Květinová globalizace

Hanební dropi

Zlatá země

Přišli, aby zůstali: Nutrie

„Dramaturgický tým do letošní soutěže postavil z 207 přihlášených filmů soutěžní pětadvacítku, která kombinuje těžká a náročná témata s filmy nadějnými a odlehčenými. Ukazují vliv globálních změn klimatu na usychání lesů nebo živobytí pěstitelů kávy, ale nabízejí i návody, jak můžeme i ve 21. století žít v souladu s přírodou. Nevyhýbají se ani dopadům pandemie a lockdownů, které někdy mohou být až překvapivě pozitivní,“ komentuje výběr soutěžních filmů dlouholetý prezident festivalu Ladislav Miko.

mladých lidí pluje z „Kanárů“ do oblasti Casamance v jižním Senegal, aby tam dovezli potřebné vodní filtry. Zároveň chtějí poukázat na problémy s vodou ve světě i viditelné změny klimatu.

Vypadají jako bobři s krysím ocasem. Pocházejí z jižní Ameriky a do Evropy jsme si je sami dovezli jako kožešinová zvířata. Poté, co se dostala z farem, hloubí tunely v březích řek a spásají vegetaci. Zdá se, že **Přišli, aby zůstali:**

Nutrie. Zatímco proti nim vodo hospodáři a ochránci přírody brojí, milovníci zvířat je krmí.

Nepravděpodobná skupina farmáře, mechanika a potravinové inženýrky sbírá vejce a krmí mláďata dropa velkého. Ta pak vypouštějí a integrují do volně žijících hejn. **Hanební dropi** tak na německém venkově získávají naději. Podívejte se na filmovou odysseu jednoho druhu na hraně vyhynutí.

KRÁTKÉ FILMY

V sekci *Krátkých filmů*, často úderných a koncentrovaných, přinášíme pestrou paletu pohledů na ekologická témata ze všech koutů světa – od Indie, přes Izrael, po Keňu a USA. Výběr hravých, inspirovatelných a aktuálních krátkých dokumentárních či animovaných snímků vás pobaví svým přístupem a trefností.

Z Německa do Belgie přichází **Vlčice Naya**. První zástupkyně svého druhu po více než sto letech. Díky GPS obojku se její pouť dostává na první stránky novin, náhle ale mizí z dohledu. Užijte si voyeristickou koláž záběrů, která zkoumá vztahy lidí s ikonickou šelmou.

Extrémní atmosférický jev spojený se změnami klimatu, orkán Vaia, za sebou zanechal pustinu a polámané a pokácené stromy. Jejich kmeny využil scénograf Stefano Boeri. V řeckém divadle v Syrakusách na Sicílii z nich v létě 2019 vytvořil neopakovatelnou scénu pro inscenaci Euripidovy hry *Trójanek* v. **Troiane** zachycuje příběh tohoto Boerihova díla.

V období rozmnožování agamky laločnaté se samci z vyvýšených míst snaží upoutat pozornost samic. Chtějí v letním slunci ukázat své barevné laloky. **Bojovníci ze savany** udělají cokoli, aby dokázali svou nadřazenost. Třeba i bojem na život a na smrt s jinými samci.

Maite Sánchez opustí město a vydává se žít do hor. Soběstačně. Udržitelně. **Nadivoko**. Začne chovat poslední plemeno divokých krav Betizů, kterému hrozí

vyhynutí. Společně se stádem žijí v divoké přírodě horského pásma Goizueta, kde Maite se svou rodinou sdílí životní styl.

Austrálie v plamenech vypráví příběh malého, ale výjimečného městečka Braidwood v Novém Jižním Walesu. Při tamější sezóně požárů v letech 2019 a 2020 dělali obyčejní lidé neobyčejné věci, aby pomohli své komunitě přežít a zotavit se z té největší existenční hrozby, kdy je obklíčil oheň.

Svět bez kávy je pro miliardy lidí noční můra, která však může nastat. Hrozí, že káva do konce století zcela vymizí. **Horká káva** představuje malé farmáře z Kostariky a Tanzánie, kteří den co den bojují s následky klimatických změn, aby zachránili své živobytí a šálek našeho oblíbeného nápoje.

V Indonésii se tradičně chovají drobní ptáčky. Čím má barevnější peří a melodičtější zpívá, tím je podle tradice jeho majitel nebo majitelka bohatší a úspěšnější. Cena krásně vybarvených operenců na trhu tak roste. Jenže tlak na ptačí populaci je neudržitelný. Při pátrání po významu tradice se malý Noky společně s ptáčky ptá: **Uslyšíte nás?**

Norský friluftsliv je koncept výchovy, který klade důraz na život v přírodě bez potřeby soutěžit či nechávat se svazovat pravidly jako ve sportu. Gosia a Zdeno se svou malou Vivien v severním Norsku objevují nedotčenou přírodu a sdílí svůj pohled na ekofilozofii a skandinávský způsob výchovy dětí v přírodě.

Pandemie covidu-19 změnila život všem. Režisérka snímku **Puřící zahrady** ukazuje, jak díky lockdownu a ztrátě motivace tvoří

filmy objevila městské zahradičnické, do něhož zapojila i své tři děti. Jak jednoduché je založit si záhonek na dvorku za domem?

Žijí mezi vrcholy Francouzských Alp, které přesahují 3 000 metrů nad mořem. Sklízí seno, žijí podobně jako jejich předci před sto lety. Vyčerpávající práce na loukách pod horami se dá dělat jen v týmu, v rodině, s dobrovolníky, stroje se téměř nepoužívají. Co je jejich odměnou, ukáže film **Plachta**.

Horká káva

Plachta

Austrálie v plamenech

Puřící zahrady

Norský friluftsliv

Troiane

EKO FILM

47. MEZINÁRODNÍ FILMOVÝ FESTIVAL
20.–23. 10. 2021, BRNO

#ekofilm

www.ekofilm.cz

PŘIJĎTE NA KONCERT
20. 10. 2021
18:30
nám. Svobody, Brno
**VSTUP
ZDARMA**

POŘADATEL

ORGANIZÁTOŘI

HLAVNÍ PARTNER

HLAVNÍ MEDIÁLNÍ PARTNER

Ministerstvo životního prostředí

KEY
PROMOTION

MUNI

MUNI
FSS

EKO
Inkubátor

SAKO
BRNO

Česká televize

FINANČNÍ PODPORA

ZÁŠTITY

PARTNEŘI

MEDIÁLNÍ PARTNEŘI

B | R | N | O | I

Jihomoravský kraj

městská část
BRNO-STŘED

Mendelova
univerzita
v Brně

ZOO
BRNO

Česká pošta

EROKOBYL
FV 103

KINOBOX.cz

ekolist.cz
web o přírodě a životním prostředí

AKCE SE KONÁ POD ZÁŠTITOU MINISTRA ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ MGR. RICHARDA BRABCE, HEJTMANA JIHMORAVSKÉHO KRAJE MGR. JANA GROLICHA, PRIMÁTORKY STATUTÁRNÍHO MĚSTA BRNA JUDR. MARKÉTY VAŇKOVÉ, STAROSTY MĚSTSKÉ ČÁSTI BRNO-STŘED ING. ARCH. VOJTĚCHA MENCLA, REKTORA MASARYKOVY UNIVERZITY PROF. MARTINA BAREŠE A REKTORKY MENDELOVY UNIVERZITY PROF. ING. DANUŠE NERUDOVÉ, PH.D.

PohledniceOnline

Mobil si do rámečku nedáte. Pohlednici ano!

Z mobilu až do schránky.

Stáhnout v
App Store

NYNĚ NA
Google Play

www.pohledniceonline.cz

OBNOVITELNÉ ZDROJE DOKÁŽÍ S PŘEHLEDEM POKRÝT CELOU SPOTŘEBU ELEKTŘINY *vyráběné z uhlí*

V roce 2030 budou obnovitelné zdroje vyrábět přinejmenším dvakrát víc energie, než dnes. Ve výrobě elektřiny bude jejich podíl dokonce trojnásobný, předpovídá Komora obnovitelných zdrojů

Štěpán Chalupa

energie. Hlavním motorem této proměny v energetice bude rostoucí zájem podnikatelů a domácností o stále levnější čistou energii. Největším klimatickým problémem Česka je výroba energie z uhlí. Ziskáváme z něj téměř polovinu spotřebovávané elektřiny. Obnovitelné zdroje dokáží s přehledem nahradit veškerou uhelnou elektřinu, kterou v Česku spotřebujeme. Podle studie

Akademie věd mohou větrné elektrárny v Česku pokrýt až třetinu spotřeby elektřiny. A podle několika nezávislých analýz by v Česku solární elektrárny na všech technicky vhodných budovách pokryly víc než čtvrtinu spotřeby elektřiny.

Slunce a vítr: nejlevnější elektrina ze všech nově stavených zdrojů

Moderní historie zelené energetiky se začala psát před šestnácti lety a je spjata se začátkem platnosti zákona o podpoře obnovitelných zdrojů. Ten umožnil vznik nových větrných, solárních a dalších elektráren a tepláren. Jedna z prvních moderních větrných farem vznikla už koncem roku 2005 v Břežanech na Znojemsku. Pět pětasedmdesát metrů vysokých elektráren od té doby vyrábí dost elektřiny pro zhruba 1100 domácností. Kdyby dnes na stejném místě vyrostla jen jediná v současnosti nejmodernější větrná turbína, byla by patrně

o padesát metrů vyšší, zabrała by zlomek místa a přitom by zajistila dostatek elektřiny pro čtyřikrát víc domácností.

Čísla ilustrují, jak dynamickým vývojem sektor větrné energetiky za poslední dekádu, dvě prošel a zároveň, jak se technologicky stabilizoval. Ruku v ruce s vývojem jde i pokles ceny vyrobené elektřiny, takže energie z větru je dnes spolu se sluneční nejlevnější ze všech nově budovaných zdrojů. Lidé vedle větrných elektráren normálně žijí, podobně jako žijí vedle průmyslových nebo zemědělských podniků.

Za tři roky třikrát větší zájem domácností o obnovitelné zdroje

Zájem domácností o dotace na fotovoltaiku, tepelná čerpadla, solární kolektory nebo kotle na biomasu rok od roku roste. Ukazují to data z obou dotačních programů, které mají domácnosti na pořízení obnovitelných zdrojů k dispozici. Celkový roční počet

žádostí o dotace v Nové zelené úsporám a takzvaných kotlíkových dotacích za poslední tři roky narostl víc než na trojnásobek – ze 20 na 66 tisíc.

„Rostoucí zájem domácností vnímáme jako snahu ušetřit za energie do budoucna a zároveň si zajistit stabilní dodávky energie,” uvedl Jan Kríž, náměstek ministra životního prostředí, jehož team má dotace na čistou energetiku na starosti.

Výrazně roste zájem domácností o sofistikovaná řešení určená k chytrému řízení spotřeby energie v budovách. Patří k nim například nahřívání teplé užitkové vody či spínání domácích spotřebičů v době, kdy elektřinu vyrábí fotovoltaika. Podobně roste zájem o kombinace fotovoltaiky s tepelným čerpadlem, akumulací nebo dobíjením elektromobilu. S výběrem ověřené montážní firmy na fotovoltaiku může pomoci webová aplikace Cechu akumulace a fotovoltaiky (caft.cz).

**nová
zelená
úsporám**

**STAVÍTE NEBO
REKONSTRUUJETE
RODINNÝ
DŮM?**

Řekněte si o dotaci až 50%!
Je to lehčí, než si myslíte

www.novazelenausporam.cz

Ministerstvo životního prostředí

Financováno
Evropskou unií
NextGenerationEU

Užijte si program, který EKOFILM PŘIPRAVIL PRO DĚTI, RODIČE A ŠKOLY

- Recyklování nebo sázení květin a bylinek se Střediskem volného času Lužánky
- Seznamku se Smokemanem – hrdinou s posláním zmenšovat kouř z našich komínů
- Povídaní s Hubertem do lesa
- Hru o přírodě blízkém hospodaření s FSC
- Výrobu hraček pro zvířata v brněnské zoo
- Opravy kol s Bike Kitchen
- Přípravu přírodní domácí drogerie
- 3D tisk s Buřinkou

Program pro rodiny, děti a školy najdete na www.ekofilm.cz

47. mezinárodní filmový festival EKOFILM pro vás připravili: kreativní ředitel Key Promotion Karel Hrivňák; produkční Key Promotion Pavlína Vidnerová; odborný garant z Katedry environmentálních studií Fakulty sociální studií Masarykovy univerzity Bohuslav Binka; hlavní dramaturgyně festivalu Jitka Kotrllová se svým týmem: Zuzanou Černou, Hanou Blahou Šilarovou, Tomášem Poštulkou a Martinem Čechem, který je zároveň garantem festivalového doprovodného programu; mluvčí a copywriter festivalu Vratislav Vozník; community manager Martin Gillár a Helena Chocholeušková z tiskového a PR oddělení Ministerstva životního prostředí.